

MAŁGORZATA RUCHNIEWICZ

Uniwersytet Wrocławski

Wspomnienia sybiraków

Bibliografia komentowana zbiorów Archiwum Naukowego przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego we Wrocławiu¹ (część IX)

Uwagi do części IX bibliografii: większość odnotowanych tu jednostek stanowią kserokopie materiałów zebranych w latach 1988–1992 przez wrocławski oddział Archiwum Wschodniego Ośrodka KARTA. Mimo swego rodzaju wtórnego charakteru stanowią one regularną część zbiorów PTL we Wrocławiu, uzupełniając wydatnie cały zgromadzony tu zespół „sybiracki”. Informacja o ich przechowywaniu we Wrocławiu może ułatwić kwerendę badaczom i studentom zainteresowanym zbiorami warszawskimi. Z tych też powodów jednostki te włączono do niniejszej bibliografii, ograniczając jednak opis do niezbędnego minimum.

Objaśnienia: Każda nota składa się z dwóch części. W pierwszej zamieszczono podstawowe informacje o każdym tekście — nazwisko autora, tytuł pracy, sygnatura, pod którą jest przechowywana, charakterystyka zewnętrzna tekstu (rękopis/maszynopis, kopia/oryginał, liczba stron, data powstania). Odnotowano tu również materiały dodatkowe załączone do tekstu i inne niezbędne uwagi o nim. Część druga stanowi krótkie streszczenie wspomnienia, którego wielkość zależała od objętości pracy i jej szczegółowości. Podano cezurę, między którymi rozgrywa się główna część wspomnień. W streszczeniu zaznaczono problemy obszerniej przedstawione we wspomnieniach. Na ogół pominięto wspólne dla wszystkich relacji elementy, jak opis drogi na zesłanie, głodu i chorób. Taki materiał zawiera każde wspomnienie, co

¹ Informacje ogólne o zespole oraz poprzednie części bibliografii czytelnik znajdzie we „Wrocławskich Studiach Wschodnich” nr 3 (1999), s. 189–219; nr 4 (2000), s. 257–279; nr 10 (2006), s. 221–242; nr 11 (2007), s. 137–165; nr 12 (2008), s. 181–200; nr 13 (2009), s. 109–126; nr 14 (2010), s. 171–186; nr 15 (2011), s. 143–162.

świadczy o dramatycznych warunkach, w jakich osoby te musiały egzystować. Starano się również, o ile to było możliwe, przekazać podstawowe informacje o autorze (data urodzenia lub przynajmniej wiek w chwili wybuchu wojny, deportacji lub uwięzienia, sytuacja rodzinna, miejsce zamieszkania w owym czasie). Zaznaczono główne etapy zesłańczego losu z podaniem nazw miejscowości pobytu i dat. Odnośnie do wspomnień wydanych drukiem zrezygnowano z ich streszczania, ograniczając notę do roku wydania w formie książkowej.

Stosowane skróty:

a. — autor/autorka

obl. — ros. obłast', obwód, województwo

ZPP — Związek Patriotów Polskich

I Dyw. — I Dywizja im. T. Kościuszki

Badecki Tadeusz, Zestawienie ofiar

sygn. 576/s

maszynopis, kserokopia, ss. 2, 1989

(1944). Lista 33 nazwisk ofiar zamordowanych przez nacjonalistów ukraińskich w powiecie Sambor w 1944 r. Podano wiek, rodzaj śmierci.

Banach Edward, Nad Wołgą i Donem. Wspomnienia tułacza na ziemiach ZSRR w latach 1941–1944

sygn. 662/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 78, 1991

rysunki ołówkiem, kserokopie i oryginały, 36 sztuk, data powstania nieznana

Wspomnienia te ukazały się pod tym samym tytułem w Białymstoku w 1998 r.

Barańska Jadwiga, Przeżyłam wielki głód na Ukrainie

sygn. 665/s

maszynopis, kserokopia, ss. 113, 1993

(1918–lata 80. XX w.). A., ur. 1922, pochodziła z polskiej rodziny bogatych chłopów mieszkającej na wsi koło Żytomierza. Jej dziadek i wuj zostali zamordowani w 1918 r. Budowa pięknego domu na początku lat 20. Mieszana narodowościowo okolica, zgodne współżycie. Szczęśliwe i dostatnie dzieciństwo a. Ostatnie szczęśliwe Boże Narodzenie 1928 r. W następnym roku nagonka na bogatych chłopów, rozkułaczenia dotyczą niemal całą rodzinę. Zmarnowanie dorobku pokoleń, rozproszenie rodziny. Wywłaszczenie babci, która przenosi się do rodziny a. W grudniu 1929 r. narodziny trzeciego dziecka w rodzinie. W lutym 1930 r. rewizja i rabunek mienia. Aresztowanie ojca. Ucieczka ojca z zesłania. Ukrywanie ojca. W listopadzie 1930 r. ucieczka rodziców tuż przed deportacją. Dzieci oddane babci pod opiekę. A. zapamiętała rozkułaczenia domu rodzinnego, kłótnie o rzeczy. Ciotka zabiera najmłodszego brata do Donbasu. Organizacja we wsi polskiej szkoły w domu a. Aresztowanie ukrywających się rodziców w grudniu 1932 r. Powrót matki z więzienia. Klęska głodu. Ratowanie się kupowaniem w sklepach sieci Torgsin za resztki biżuterii. Śmierć babci. Walka matki o przeżycie rodziny. Masowe zgony. Zobojętnienie z powodu nawału nieszczęść. Brutalizacja stosunków

na wsi. Widzenie z ojcem w więzieniu w czerwcu 1933 r. Losy zaprzyjaźnionych polskich rodzin. Wieści o wywiezieniu ojca na Syberię. We wrześniu 1933 r. rozkaz o przesiedleniu się w głąb terytorium radzieckiego. Matka z a. i bratem wyrusza do ojca. Pozostawienie dziadków. Setki bezdomnych dzieci wokół dworca w Żytomierzu. Niebezpieczna podróż do Dymitłagu, obozu, w którym był ojciec. Widzenie z ojcem, który pracował jako stolarz w obozie. Pomoc naczelnika stacji kolejowej w Bieskudnikowie w znalezieniu pracy i mieszkania. Matka pracuje jako sprzątaczką, mieszkanie w hotelu robotniczym, ukrywanie pochodzenia kułackiego. Podjęcie nauki w szkole. Bieda, matka podejmuje różne dodatkowe prace. Dzięki pomocy różnych osób, także naczelnika miejscowego NKWD, otrzymanie dokumentów i poprawa warunków życia. Czasem potajemne spotkania z ojcem. W 1935 r. wyprawa do Donbasu do krewnych. Przenosiny do Donbasu. Przejście tyfusu. W 1936 r. zwolnienie ojca z obozu i połączenie się rodziny. Ojciec pracuje jako stolarz w fabryce. Poprawa warunków życia, matka prowadzi dom i nie pracuje. Nauka w szkole, dalsze ukrywanie przeszłości. W l. 1937–1938 strach przed ponownymi represjami, obawy przed donosicielami. Po wybuchu wojny pojawienie się Polaków w obszarów II RP. Atak niemiecki na ZSRR. Mobilizowanie uczniów do kopania okopów. Wkroczenie wojsk niemieckich. Znow bieda. W lutym 1942 r. rodzina wraca do Żytomierza. Pomoc dawnych znajomych w urządzeniu się w mieście (rodzinna wieś już nie istniała). Ojciec i brat pracują w stolarni, a. na poczcie. Pomoc niemieckiego oficera. Mama i brat dorabiają nielegalnym handlem. W grudniu 1943 r. wycofanie się Niemców i ucieczki miejscowych folksdojczy. Nieudana próba wyjazdu do Lwowa. Powrót do Żytomierza, awans w pracy dzięki dobrej opinii znajomego komunisty. Praca księkowej po przeszkoleniu. Konflikty z Żydami. Strach przed represjami. Podjęcie starań o wyjazd do Polski. Pomoc krewnych ze Lwowa w wyjeździe a. Rozpacz z powodu konieczności pozostawienia rodziców i braci. Potajemny wyjazd z narzeczonym do Lwowa i na Zachód. Przybycie do Wrocławia w grudniu 1946 r. Trudne początki życia w zniszczonym mieście. Praca na poczcie. Strach przed zdemaskowaniem. Awans w pracy. Zadowolenie z życia w Polsce. Coroczne wyjazdy do krewnych od 1956 r. W 1972 r. odwiedziny matki we Wrocławiu. Pomoc materialna rodzicom. W latach 80. częste wizyty w Żytomierzu. Losy młodszych braci i żytomierskiej Polonii.

Bendyk Lesław, Wspomnienia

sygn. 625/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 5, 1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Bojar Maria, bez tytułu

sygn. 599/s

maszynopis, kserokopia, ss. 16, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Borowski (właśc. Borkowski) Tadeusz, Relacja

sygn. 622/s

maszynopis, kserokopia, ss. 10, 1989

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>, zarejestrowana pod nazwiskiem: Borkowski Tadeusz).

Brudniewicz Anna, Wspomnienia 1939–1946

sygn. 681/s

rękopis, kserokopia, kartki formatu zeszytowego, ss. 36, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Burtan Gustaw, bez tytułu

sygn. 644/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 8, 1994

(1953–1955). A., l. 33, lwowianin, żołnierz AK, opuścił łagier w obl. Karaganda (Kazachstan) latem 1953 r. po odbyciu 10-letniego wyroku. Skierowano go na tzw. dożywotnie zesłanie. Pierwsze wrażenia wolnego człowieka. Werbunek do pracy w sowchozie w rejonie Żana-Arka. Opis warunków egzystencji w sowchozie. Prace polowe. Choroba a. wiosną 1954 r. Spotkanie z rodakiem spod Grodna. Myśli o założeniu rodziny, ślub i narodziny syna. Przenosiny do większego osiedla. Praca woźnicy, a później kierownika bazy transportowej. W maju 1955 r. informacja o przygotowywanej repatriacji. Nawiązanie kontaktu listowego z dawnymi sąsiadami, informacja o przesiedleniu rodziny do Polski. Pierwszy list od ojca, mieszkającego w Prudniku. Pod koniec listopada 1955 r. wyjazd z sowchozu. Ubieranie repatriantów w magazynach NKWD. 10-dniowa podróż do Polski. Bójka na dworcu w Tarnopolu. Pobyt na punkcie etapowym w Sanoku. Kłopoty ze znalezieniem nowego miejsca dla rodziny. Podjęcie pracy w kopalni rudy żelaza w Częstochowie. Kłopoty zdrowotne. Przenosiny do innej kopalni.

Cymerman Edward, Moje wspomnienia

sygn. 632/s

maszynopis, kserokopia, ss. 19, kserokopie dokumentów i zdjęć, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Czerkies Waclaw, Wspomnienia

sygn. 633/s

maszynopis, kserokopia, ss. 16, przed 1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Czyljowicz Eugenia, Wspomnienia z Syberii

sygn. 593/s

maszynopis, kserokopia, ss. 14, 1990

(1940–1946). A., l. 15, została deportowana wraz z rodzicami, młodszym rodzeństwem i babcią 10 lutego 1940 r. z osady Borzów na Wołyniu. Posiłek w tajdze w obl. archangielskiej. Ciężka choroba a., szybka śmierć babki. Wiosną 1940 r. przesiedlenie do innej miejscowości. Ojciec pracuje w tartaku, a. z siostrą pilnują rosyjskie dzieci w zamian za posiłek. Różne sposoby zdobywania żywności. W 1941 r. narodziny siostry. We wrześniu 1942 r. rodzina wyrusza na południe. Głodowa podróż. Ojciec próbuje wstąpić do armii. Tułaczka po Uzbekistanie. Pobyt w kolchozie. Rodzice i a. więzieni za odmowę przyjęcia radzieckiego

obywatelstwa. Skazani na dwa lata łagru. Matka zmarła w obozie. Ojciec zmarł wkrótce po zwolnieniu na tyfus. Zmarła też najmłodsza siostra. Po odbyciu wyroku a. odnalazła jedną siostrę. Praca w szpitalnym ambulatorium. Kontakty w japońskimi jeńcami. Repatriacja w 1946 r.

Dalkiewicz Grzegorz, Polacy na Dalekim Wschodzie XVIII–XIX w.

sygn. 649/s

maszynopis, ss. 4, po 1979

Teczka zawiera krótkie opracowanie biografii 11 Polaków, zasłużonych dla zbadania Dalekiego Wschodu w XIX w.

Daniel Józef, Podeptane dzieciństwo

sygn. 682/s

maszynopis, kserokopia, ss. 144, kserokopie dokumentów, 1974–1994

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Delekt Piotr, Moje dane personalne i wspomnienia z minionych lat

sygn. 588/s

maszynopis, kserokopii, ss. 14, 1989

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Dokumenty związane z losami dzieci na zesłaniu

sygn. 689/s

fotokopie i kserokopie, 38 sztuk, lata 40. XX w.

Pośród dokumentów znajdują się listy, świadectwa szkolne, kartki żywnościowe, zaświadczenia i zdjęcia. Część nie została opisana.

Dokumenty Związku Sybiraków III RP

sygn. 659/s

broшуra oraz maszynopis, kserokopia, ss. 14, 1989–1993

Teczka zawiera nr 1. „Biuletynu wewnętrznego” Zarządu Głównego ZS oraz różne pisma związane z działalnością ZS we Wrocławiu.

Durlik Janina, bez tytułu

sygn. 597/s

maszynopis, kserokopia, ss. 33, 1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Dworzak Elżbieta, Mieszkańcy ziemi opolskiej w Gułagu

sygn. 652/s

maszynopis, kserokopia, ss. 15, mapki, 1994

Artykuł oparty na wspomnieniach i relacjach przechowywanych w Muzeum Śląska Opolskiego dotyczy deportacji z Opolszczyzny do ZSRR w 1945 r.

Dysiewicz S.J. [Stanisław Dysiewicz], Nie będziesz się buntował
sygn. 687/s
maszynopis, kserokopia, ss. 150, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Dzierbunowicz Bernard, Wspomnienia
sygn. 629/s
maszynopis, kserokopia, ss. 2, 1992

(1939). A., ks. katolicki, przytacza okoliczności zamordowania we wrześniu 1939 r. jego wuja policjanta w czasie ucieczki na Litwę przed bolszewikami.

Emir (pseudonim, prawdopodobnie F. Milan), Krótka monografia plutonu Armii Krajowej „Orleń”
sygn. 577/s
maszynopis, kserokopia, ss. 3, data powstania nieznana

(1941–1945). A. relacjonuje powstanie konspiracji w Drohobyczu z udziałem młodzieży. Z młodych konspiratorów utworzono 22-osobowy pluton, którego dowódcą został a. Żołnierze zajmowali się organizacją łączności, pozyskiwaniem broni, małym sabotażem, pracą wychowawczą wśród młodzieży polskiej. Po wkroczeniu wojsk radzieckich aresztowania większości członków oddziału. Zatrzymanie a. w październiku 1944 r. Ciężkie śledztwo. A. otrzymał 15 lat katorgi. Wrócił po 1955 r.

Fedus Zbigniew, Syberia wryta w pamięć dziecka
sygn. 666/s
maszynopis, kserokopia, ss. 210, po 1988

Teczka zawiera drugi egzemplarz wspomnień, wydanych drukiem pod tym samym tytułem w serii „Biblioteka Zesłańca” we Wrocławiu w 1997 r.

Fleszer (alias Feszler) Helena, Wspomnienia
sygn. 631/s
maszynopis, kserokopia, ss. 14, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>, zarejestrowano pod nazwiskiem: Feszler Helena).

Gilecka Maria, Czas bez dat
sygn. 603/s
maszynopis, kserokopia, ss. 28, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Głowaczewska Maria, bez tytułu

sygn. 589/s

maszynopis, kserokopia, ss. 7, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Golebiowska Teresa, Wspomnienia z Syberii

sygn. 586/s

maszynopis, kserokopia, ss. 11, 1991

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Górski Jerzy, Los Sybiraka. Wspomnienia o ś.p. Ojcu

sygn. 592/s

maszynopis, ss. 4, 1989

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Gurjanow Aleksander, Raport o deportacjach 1940–1941

sygn. 658/s

maszynopis, kserokopia, ss. 36, po 1990

Artykuł rosyjskiego historyka, członka polskiej komisji MEMORIAŁU, stanowi przedstawienie problemu w świetle materiałów archiwalnych wytworzonych przez NKWD. Informacje te były udostępniane w innych, drukowanych pracach tego autora.

Jakus Tadeusz, Wspomnienia Sybiraka

sygn. 676/s

rękopis, kartki formatu zeszytowego, ss. 42, po 1990

(1922–1946). A., ur. 1922, mieszkał z rodzicami i rodzeństwem we wsi Jabłonówka Polaka w woj. tarnopolskim. Ojciec gospodarował na ziemi kupionej z parcelacji. Spokojne i pracowite życie do 1939 r. A. skończył szkołę kupiecką w Tarnopolu. Ataki na kolonistów po wybuchu wojny. Deportacja 10 lutego 1940 r. Opis pospiesznego pakowania się, formowania transportu, podróży przez ZSRR. Dotarcie do posesji w tajdze w Komi ASRR. Praca na wyrębie, próby indoktrynacji. Praca przy przygotowywaniu spławu drewna. Narastający głód. Zatarg z kierownikiem. Przewrotność pracy przynosi rodzinie a. krowę. Aresztowanie ojca na skutek donosu. Wypuszczony po ogłoszeniu amnestii w bardzo ciężkim stanie. Młodzi mężczyźni, w tym a., odchodzą do wojska. A. zawraca z drogi, by opiekować się rodziną. Luty 1942 r. — śmierć ojca. Przygnębiający pogrzeb na zesłaniu. A. podejmuje decyzję o wyjeździe z rodziną do obozów polskiej armii. Zatrzymani po drodze i skierowani do miejscowości Bezbożnik koło Kirowa (wcześniejsza nazwa: Wiatka). Praca na wyrębie, nieco lepsze warunki, matka prowadzi gospodarstwo. Rejestracja w oddziale Delegatury w Kirowie. Pomoc z UNRRA. Utarczki z polskimi Żydami. Wizyta księdza i msza św. Odwiedziny u Polaków pozostałych w posesji. Pogarszające się zaopatrzenie w żywność. Pobyt a. i rodziny w więzieniu za odmowę przyjęcia radzieckiego paszportu. Śmierć jednego z braci. A. zostaje skazany na dwa lata obozu. Praca przy

produkcji amunicji, okropne warunki bytowe. Dobre stosunki z rosyjskimi więźniami. Obozowa Wigilia 1943 r. Wieści o przesiedleniu rodziny na Ukrainę w 1944 r. Zwolnienie z obozu w maju 1944 r. Zły stan zdrowia uniemożliwia a. wstąpienie do wojska polskiego. Czyni to po wyleczeniu. Szkolenie w Żytomierzu i w okolicach Lublina. Od stycznia 1945 r. udział w walkach o Warszawę, Poznań i w operacji praskiej. Demobilizacja w marcu 1946 r.

Janicka Jadwiga, Moje wspomnienia

sygn. 600/s

maszynopis, kserokopia, ss. 2, po 1990

(1939). Krótki opis zajęcia Pińska przez wojska radzieckie i zatrzymania pińskich księży katolickich.

Janocha Pelagia, bez tytułu

sygn. 616/s

maszynopis, kserokopia, ss. 5, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Janusz Józef, Wspomnienia

sygn. 578/s

maszynopis, kserokopia, ss. 4, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Jarnuszkiewicz Czesław, Wspomnienia z pobytu na Łubiance

sygn. 604/s

maszynopis, kserokopia, ss. 42, przed 1988

(1939–1941). A., ur. 1888, był generałem WP, wzięty do niewoli, przebywał w obozie w Starobielsku. Maszynopis stanowi fragment książki wspomnieniowej wydanej w 1996 r. pt. *Od Sybiru do Łubianki*.

Jasińska Zuzanna, Zesłańcze losy

sygn. 612/s

rękopis, kserokopia, ss. 85, początek lat 90.

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Jaskułowski Albert, Moja tułaczka w Związku Radzieckim 1939–1942

sygn. 653/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 28, przed 1994

(1939–1942). A. był nauczycielem, pracował na wsi w okolicach Słonimia. Po agresji radzieckiej przedarł się do rodziny w Wołkowysku, utarczki z bandami. Praca w radzieckiej szkole. Przenosiny do pracy w księgowości w rzeźni. Awans w związku z dobrym wywiąza-

niem się z zadań propagandysty. Skierowanie na kurs w Mińsku jako jedyny Polak w grupie. Atak Niemiec na ZSRR, bombardowanie Mińska. Aresztowany przez NKWD przy próbie wydostania się z miasta. Wysłany z transportem ewakuowanych w głąb ZSRR. Osadzenie w Saratowie, praca w zakładach zbożowych, na wyrębie. Dorabianie wróżbami. Wieści o obozie polskiej armii w Tatiszczewie. Niebezpieczna podróż do wojska pod koniec 1941 r. Przyjęcie do wojska, praca w biurze, prymitywne warunki bytowe. A. zostaje prelegentem i referentem oświatowym. Przenosiny do Szkoły Podchorążych w Kara Su k. Taszkientu. Pomoc żołnierzy dla polskich sierot. Wizyta duszpasterska bpa Gawliny w obozie wojskowym. Przygotowanie do ewakuacji z ZSRR. A. pracuje przy tworzeniu spisów Polaków i objężdża okoliczne miejscowości. Opis ewakuacji przez port w Krasnowodzku. Port w Pahlawi.

Jaśkiewicz Władysław, Chwile wspomnień

sygn. 630/s

rękopis, kserokopia, ss. 6, około 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Jaworski Władysław, Jawa, czyli powieść na tle

sygn. 643/s

maszynopis, kserokopia, ss. 178, prawdopodobnie przed połową lat 90. XX w.

A., ur. ok. 1916 r. został aresztowany we Lwowie. Więziono go w łagrach kołymskich. Opuścił ZSRR wraz z armią gen. Andersa. Zajmował się działalnością literacką i dziennikarską. Teczka zawiera maszynopis powieści opartej na łagrowych losach a.

Jędrzychowska Barbara, Działalność kulturalno-oświatowa Polaków na Syberii

sygn. 648/s

maszynopis, kserokopia, ss. 25, data powstania nieznana

Jest to opracowanie historyczne dotyczące XIX w., oparte na literaturze przedmiotu i drukowanych wspomnieniach.

Jonkajtys-Luba Grażyna, Listy z Kazachstanu

sygn. 651/s

maszynopis (ss. 7), rękopis (ss. 54), kserokopia, 1940–1941

Teczka zawiera 35 listów pisanych z zesłania przez rodzinę Jonkajtysów do krewnych. Powstały w latach 1940–1941. Załączono noty biograficzne nadawców, adresatów i osób występujących w listach.

Kacnelson Dora, Polscy spiskowcy lat 1848–1849 na katordze nerczyńskiej

sygn. 670/s

druk, kserokopia, ss. 6, przed 1994

Kserokopia artykułu zamieszczonego przez a. w publikacji: *Wiosna Ludów w Królestwie Polskim*, pod red. W.A. Djakowa, S. Kieniewicza, W. Śliwowskiej, Wrocław 1994, s. 131–136. Dedykacja a. dla prof. Antoniego Kuczyńskiego.

Karłowicz Leon, Wołyniacy w stepach Kazachstanu

sygn. 642/s

maszynopis, kserokopia, ss. 85, 1993

(1939–1945). Zbeletryzowana opowieść — prawdopodobnie oparta na relacjach — o losach polskich rodzin mieszkających w okolicach Kowla. Głównym bohaterem jest chłopska rodzina Kurzydłowskich. Najstarszy syn został aresztowany przez NKWD, a rodzina deportowana do obl. czelabińskiej. Osiedlenie na wsi. Kontakty z miejscową ludnością, obserwacje radzieckiego świata, ciężka codzienna egzystencja. Choroby i śmierć części dzieci i ojca rodziny. W 1944 r. przesiedlenie z perturbacjami na Ukrainę. Pobyty w sowchozie. Repatriacja latem 1946 r.

Kielbiński Adam, Z Polski do Polski po 30 latach

sygn. 639/s

maszynopis, kserokopia, ss. 35, przed 1975

(1938–1969). A., ur. 1894, był lekarzem, do 1939 r. ordynatorem Wojskowego Szpitala Okręgowego i Szpitala Miejskiego w Grodnie. Nastroje zapowiadające wojnę, a. odsyła bliskich do rodzinnego Zamościa. Po wybuchu wojny praca w szpitalu etapowym w Brześciu. Ciężka praca w atakowanej twierdzy. Dramatyczna ewakuacja szpitala do Dubna. Wzięcie transportu szpitalnego do niewoli przez Sowietów. Oddzielenie oficerów. Zwolnienie części lekarzy, w tym i a. Ciężka choroba a., pobyt w radzieckim szpitalu, rozmowy z chorymi. Ocena postawy ludności żydowskiej Dubna. Wyjazd do dalszej rodziny we Lwowie. A. unika rejestracji oficerów. Aresztowany w trakcie próby przekroczenia granicy z terenami znajdującymi się pod okupacją niemiecką. Pobyt w więzieniu w Rawie Ruskiej i Lwowie. A. starostą celi. Etap w Wielkanoc 1940 r. Pobyt w więzieniu w Chersoniu, gdzie panowały bardzo ciężkie warunki, różne typy więźniów, prelekcje w celi. Sąd i wyrok — 5 lat obozu. Etap na wschód we wrześniu 1940 r. do Kołtasu. Straszny obóz rozdzielczy w Kołtasie. A. pracuje jako pomocnik lekarza. Pomoc rosyjskiego lekarza w chorobie. Sylwetki więźniów politycznych różnych narodowości. W grudniu 1940 r. dalszy etap do obozu nad rzeką Suchoną — budowa tamy. Praca w szpitalu obozowym. Opis obozu, działalności szpitala. Konsultacja lekarska u żony naczelnika obozu i uratowanie jej w wyniku przeprowadzenia przez a. operacji. Poprawa sytuacji a. Awans na naczelnego lekarza szpitala obozowego. Zwolnienie z obozu i podróż do obozu polskiej armii. Kierowanie punktem sanitarnym w Taszkencie. Opieka nad migrującymi polskimi zesłańcami. W marcu 1942 r. powołany do 7. Dyw. Piechoty jako jej szef sanitarny. Ewakuacja wraz ze szpitalem w listopadzie 1942 r. Pobyt w Iraku i Palestynie. W styczniu 1944 r. wraz ze szpitalem a. przybywa do Włoch. Nasilona praca w czasie walk o Monte Cassino. W 1945 r. dyslokacja szpitala do Anglii. Opieka nad polskimi rannymi i inwalidami. 1969 przejście na emeryturę i wyjazd do Polski.

Kochański Czesław, Wspomnienia z Syberii. Karasi

sygn. 636/s

maszynopis, kserokopia, ss. 6, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Kominiak Danuta, bez tytułu

sygn. 654/s

maszynopis, kserokopia, ss. 12, data powstania nieznana

Teczka zawiera pojedyncze strony wspomnień a., aresztowanej w 1944 r. Całość przechowywana jest w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Kommunist, nr 92 z 1943 r.
sygn. 660/s
druk, kserokopia, ss. 5, 1943.

Ten numer gazety z obl. saratowskiej (30 kwietnia 1943 r.) zawiera między innymi artykuły atakujące gen. Andersa.

Kondracki A., Był taki czas, był taki dzień w życiu mieszkańców Ostrowa k. Sokala
sygn. 669/s
maszynopis, kserokopia, ss. 26, plan miejscowości, 1993

Krótki zarys historii wsi Ostrów koło Sokala. Lato 1943 r. pierwsze mordy UPA na Polakach w powiecie sokalskim. Wyjazd kolonistów z lat 30. z powodu narastającego zagrożenia. Organizacja samoobrony w Ostrowiu. Napływające wieści o mordach na Polakach w okolicznych wsiach. Atak na Ostrów w nocy 30/31 marca 1944 r. Mordy i podpalenia. Punkt obrony w kościele parafialnym. Nadejście Niemców nad ranem ratuje broniących się. Wieś ulega spaleni. Ocalałych mieszkańców władze wysyłają do innych miejscowości w okolicach Jarosławia. UPA niszczyła ocalałe budynki, w tym kościół. Powrót do ruin wsi po przejściu frontu. Nadal zagrożenie ze strony UPA. W 1951 r. w wyniku korekty granicy odbudowana wieś przeszła do USRR. W załączeniu lista zamordowanych 80 osób.

Konopacka Maria, Listy z Kazachstanu
sygn. 650/s
druk, czasopismo, 1940

Teczka zawiera edycję listów a. z zesłania w Kazachstanie, pisanych do krewnych w 1940 r. Wydano je w pięciu odcinkach w „Miesięczniku Opole” w 1992 r.

Kosiecka Maria, Wspomnienia
sygn. 602/s
maszynopis, kserokopia, ss. 54, 1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Kossowska Zofia, Pamiętnik ojca
sygn. 685/s
maszynopis, kserokopia, ss. 6, data powstania nieznana

Jest to fragment wspomnień kpt. Mariana Siewińskiego, przebywającego na Kołymie w 1940 r., żołnierza armii gen. Andersa. Całość przechowywana jest w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Krieger Józefa, Wspomnienia z Donbasu

sygn. 595/s

maszynopis, kserokopia, ss. 3, data powstanie nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Kruk Edward, Opis eksterminacji ludności polskiej

sygn. 609/s

maszynopis, kserokopia, ss. 2, po 1988

(1943). A. został z rodzicami deportowany w głąb ZSRR w 1940 r. Opis wymordowania wsi Wola Ostrowiecka i Ostrowa (Wołyń) napisał na podstawie relacji osób ocalałych. Do mordu doszło 31 sierpnia 1943 r.

Krupecki Leon, List do żony (z 1864 r.)

sygn. 664/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 5, 1864, 1994

Jest to jeden list wraz z objaśnieniami, który napisał polski zesłaniec po powstaniu styczniowym. Cały zbiór listów został opublikowany w książce: L. Krupecki, *Listy zesłańca na Sybir 1863–1865*, opr. E. i A. Jakaccy, Tarnów 1998.

Krzyżanowski Jerzy, Akcja „Burza”

sygn. 672/s

druk, kserokopia, ss. 4, 1993

Kserokopia artykułu zamieszczonego w „Dzienniku Związkowym” (nr z 15 października 1993), ukazującym się w Wielkiej Brytanii.

Krzyżanowski Jerzy, Katyń w literaturze

sygn. 673/s

druk, kserokopia, ss. 1, 1993

Kserokopia artykułu zamieszczonego w czasopiśmie „Środa Literacka”, ukazującym się w Londynie.

Krzyżanowski Jerzy, Wspomnienia

sygn. 641/s

druk, kserokopia, ss. 34, 1919–1920

Kserokopia edycji listów z Syberii Juliana Krzyżanowskiego z lat 1919–1920 („Zeszyty Historyczne”, z. 102, 1992, s. 121–155).

Kurosz Felicja, Opis powstania sztandaru

sygn. 618/s

maszynopis, kserokopia, ss. 3, 1989

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Lamprycht Irena, Wiersze zesłańcze

sygn. 686/s

maszynopis, kserokopia, ss. 8, 1989–1993

Na maszynopis składa się 8 wierszy poświęconych przeżyciom a., losom rodziny.

Latyšev Vladislav, Nieopublikowana rękopis' Bronisława Piłsudskiego ob orokach Sachalina

sygn. 640/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 83, około 1904

Maszynopis zawiera opracowanie pióra Bronisława Piłsudskiego, będące efektem jego pobytu i badań prowadzonych w początkach XX w. na Sachalinie. Tekst, przechowywany obecnie w archiwum państwowym w Tomsku (Rosja), opracował jako maszynopis i poprzedził obszernym wstępem V. Latyšev.

Lopuszański Jan, bez tytułu

sygn. 606/s

maszynopis, kserokopia, ss. 52, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Łukowicz Krystyna, bez tytułu

sygn. 608/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 26, około 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Mac Józef, Mac Weronika, Dokumenty z zesłania

sygn. 684/s

dokumenty, zdjęcia, kserokopie, ss. 13, lata 40. XX w.

Materiały te dokumentują pobyt rodzeństwa Maców w domu dziecka.

Macutkiewicz Józef, Wspomnienie z pobytu w więzieniu, łągrach

sygn. 663/s

maszynopis, ss. 3, 1995

Wspomnienia wycyfano ze zbiorów na życzenie rodziny. W teczce znajdują się listy dokumentujące ten fakt.

Majkowska Beata, Trzy akty, czyli udział ZSRR w wojnie światowej

sygn. 690/s

maszynopis, ss. 14, po 1993

Praca dyplomowa, w której wykorzystano zebrane przez a. relacje Polaków deportowanych do ZSRR.

Michalik Janina, Opieka nad dziećmi na Syberii

sygn. 615/s

maszynopis, kserokopia, załączone kserokopie dokumentów, ss. 15, 1991–1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Milewczyk Kazimiera, Listy do Joli, IV 40–II 41 Kazachstan

sygn. 677/s

maszynopis, kserokopia, ss. 180, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Nartowski Franciszek, Wspomnienia powstańca 1863 r.

sygn. 656/s

maszynopis (ss. 7), rękopis (ss. 2), data powstania nieznana

Maszynopis zawiera wypisy z różnych publikacji, dotyczące losów F. Nartowskiego, 17-letniego powstańca 1863 r.

Nieruchaj Danuta, Wspomnienia

sygn. 579/s

maszynopis, kserokopia, ss. 8, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Noskowski Witold, Dokumenty z zesłania

sygn. 683/s

dokumenty, kserokopie, ss. 3, 1954, 1958

Dokumenty potwierdzają pobyt W. Noskowskiego w obozach radzieckich w latach 1944–1951 i jego rehabilitację w 1954 r.

Nowak Helena, bez tytułu

sygn. 601/s

maszynopis, kserokopia, ss. 5, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Ogrodnik Józef, Perspektywa 15 lat katorgi

sygn. 598/s

maszynopis, kserokopia, ss. 4, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Oleś Kazimierz, Wspomnienia

sygn. 627/s

maszynopis, kserokopia, ss. 3, 1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Pankiewicz Jerzy, Droga śmierci Mińsk–Czerwien

sygn. 634/s

maszynopis, kserokopia, ss. 6, po 1988

Kompilacja informacji i fragmentów wspomnień zaczerpniętych z różnych publikacji.

Pilinko Franciszek, bez tytułu

sygn. 590/s

maszynopis, kserokopia, ss. 20, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Popiński Krzysztof, Zbrodnie sowieckie na Kresach Wschodnich II RP (czerwiec–lipiec 1941 roku) w świetle relacji

sygn. 645/s

maszynopis, kserokopia, ss. 136, po 1990

Jest to pierwsze naukowe opracowanie mordów NKWD na więźniach, do których doszło po ataku Niemiec na ZSRR w 1941 r. Popiński był współautorem książki pt. *Drogi Śmierci. Evakuacja więźniów sowieckich z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej w czerwcu i lipcu 1941* (Warszawa 1995), w której wykorzystał wcześniejsze wyniki badań.

Prass Karol, W łągach Workuty

sygn. 657/s

maszynopis, kserokopia, ss. 173, 1973

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Przybyło Marian, Wspomnienia

sygn. 620/s

maszynopis, ss. 4, 1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Puszko Stefan, bez tytułu

sygn. 614/s

maszynopis, kserokopia, ss. 18, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Radjusz Kazimierz, bez tytułu

sygn. 613/s

rękopis, kserokopia, ss. 2, 1991

(1944–1957). A. pochodzący z Kowla krótko opisuje swą działalność w Szarych Szeregach w Kowlu oraz powojenne próby konspirowania.

Radomska Wanda, Moje przeżycia na Syberii

sygn. 611/s

maszynopis, kserokopia, ss. 3, po 1988

(1940–1946). A., ur. 1920, została deportowana z rodziną 10 lutego 1940 r. do Komi ASSR. Posiołek w tajdze. A. z ojczymem pracuje w tajdze, potem przy spławie drewna. Rodzina głoduje. W 1943 r. ojczym odchodzi do I Dyw. Kilkumiesięczny areszt za uczenie dzieci. Choroba matki. Opieka nad młodszym rodzeństwem. Aktywność społeczna wśród polskich zesłańców. Stworzenie domu dziecka, umieszczenia tam rodzeństwa. Przesiedlenie w 1944 r. na południe. Śmierć matki. 1945 r. śmierć ojczyma na froncie. Repatriacja z młodszym rodzeństwem wiosną 1946 r. Praca w domu dziecka.

Rdułowski Konstanty, Notatki z wygnania

sygn. 688/s

maszynopis z naniesionymi poprawkami redakcyjnymi, po 1942 r.

Teczka zawiera maszynopis wspomnień oraz dokumentację wydawniczą, które stały się podstawą wydania książki pod tym samym tytułem w serii „Biblioteka Zesłańca” we Wrocławiu w 1996 r.

Reichel Bohdan, bez tytułu

sygn. 596/s

maszynopis, kserokopia, ss. 25, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Reichel-Kanik Wanda, bez tytułu

sygn. 585/s

maszynopis, kserokopia, ss. 12, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Ruszkiewicz Marta, bez tytułu

sygn. 635/s

rękopis, kserokopia, ss. 16, 1989

(1941–1946). A. wraz z matką i 6 rodzeństwa została wywieziona w czerwcu 1941 r. z miejscowości Nurzec w woj. białostockim. Deportacja do osiedla w pobliżu Narymu (obl. nowosybirska). A. wymienia nazwiska deportowanych Polaków i opisuje ich losy. Ciężkie warunki bytowe, choroby. W 1943 r. brat idzie do I Dyw. Przejściowy pobyt w domu dziecka. Przesiedlenie do obl. woroneskiej na Ukrainie. Praca w sowchozie. Repatriacja 1946 r.

Ryży Aleksander, Relacja

sygn. 675/s

maszynopis, kserokopia, ss. 6, 1993

(1919–1943). A. urodził się w zamożnej żydowsko-polskiej rodzinie w Barze (obl. winnicka). Część rodziny była represjonowana w okresie stalinowskim, rodzice zginęli z rąk Niemców. W 1939 r. a. był żołnierzem Armii Czerwonej, uczestniczył w agresji na Polskę, następnie w wojnie z Finlandią i Niemcami. Kontakty z Polakami. Służba w aparacie bezpieczeństwa tłumaczona strachem przed zdemaskowaniem jako wróg ludu. Uczestniczył w 1943 r. w naradzie, na której omawiano zamaskowanie masowego grobu w okolicach Tomśka. Zdaniem a. pogrzebani tam byli Polacy.

Sankowski Roman, Wspomnienia

sygn. 621/s

maszynopis, kserokopia, ss. 6, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Sierbin Romuald, Życiorys

sygn. 587/s

rękopis, kserokopia, ss. 4, po 1981

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Solenik Józef, bez tytułu

sygn. 591/s

maszynopis, kserokopia, ss. 7, 1992

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Smolińska Wanda, bez tytułu

sygn. 605/s

maszynopis, kopia maszynowa, prawdopodobnie początek lat 90.

(1944). A. opowiada o swojej służbie w wileńskiej AK pod koniec wojny, a zwłaszcza po ponownym wkroczeniu armii radzieckiej. Latem 1944 r. a. przebywała we wsi Paszkiewiczze, utrzymywała kontakt z oddziałem AK w Surkontach. Ukrywanie się, wieści o śmierci ppłk Kalenkiewiczza ps. Kotwicz w walce. Uczestniczyła w grzebaniu poległych pod Surkontami.

Sochacki Edward, Wspomnienia zapamiętane z lat 1939–1946

sygn. 679/s

maszynopis, kserokopia, ss. 14, 1989

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Šostakovič V.S., Polaki v Sibiri. Stranicy istorii

sygn. 647/s

maszynopis, kopia maszynowa, język rosyjski, ss. 134, data powstania nieznana

Praca, oparta głównie na materiale pamiętnikarskim, dotyczy obecności Polaków na Syberii w XIX w. Obok przymusowego pobytu a. uwzględnił również dobrowolne wyjazdy.

Stachura Jan, Obrazy z historii Wilka i Mszyca, oddziału partyzantów Armii Krajowej

sygn. 638/s

maszynopis, kserokopia, ss. 70, 1980

(1939–1945). A. był porucznikiem AK, ps. Adam. W swojej relacji, spisanej przez J. Sobieskiego, opowiada o działalności podziemia polskiego na Nowosądecczyźnie. Materiał nie jest tematycznie związany z przedstawianymi tu zbiorami wspomnień i relacji.

Stanisławska (właśc. Staniszevska) Józefa, bez tytułu

sygn. 545/s

maszynopis, kserokopia, ss. 4, 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>, relacja zarejestrowana pod nazwiskiem: Staniszevska Józefa).

Steckiewicz Stanisław, Operacja „Ostra Brama”

sygn. 546/s

maszynopis, kserokopia, ss. 27, 1990

(1944). A., członek AK na Wileńszczyźnie, przedstawia zarys działalności polskiego podziemia w 1944 r., ustosunkowuje się do prac historyków i relacji uczestników wydarzeń.

Sucholet Stanisław, bez tytułu

sygn. 547/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 6, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Szarycz Aleksander, bez tytułu

sygn. 557/s

maszynopis, kserokopia, ss. 6, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Szeremeta Bronisław, *Moje wspomnienia*

sygn. 607/s

maszynopis, kopia maszynowa, 1987

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Szlachtowicz Leonard, *Wilno–Workuta 1944–1946*

sygn. 548/s

rękopis, ss. 11, po 1988

(1939–lata 70.). A., ur. 1926, był synem chłopskim, mieszkał w Szumsku pod Wilnem. Po agresji radzieckiej obrabowanie pobliskiego dworu. Na przełomie 1939/1940 aresztowanie ojca, wywieziony do łagru zginął. Aresztowanie a. jesienią 1944 r. Śledztwo w Nowej Wilejce. Odesłanie do więzienia w Wilnie. Podejrzewany o kontakty z antyradziecką partyzantką. W sierpniu 1945 r. etap do Workuty. Skierowanie do prac budowlanych. Nędzna egzystencja w łagrze. W połowie sierpnia 1946 r. odesłany z grupą Polaków na zachód. Pobyt w Moskwie, pomoc polskiej ambasady. Powrót do Wilna. Starania o wyjazd do Polski. Przesiedlenie jesienią 1946 r. Przyjazd do matki osiedlonej na Górnym Śląsku. 1948 r. przeprowadził się do Wrocławia. Edukacja i studia prawnicze. 1955 r. zawarcie związku małżeńskiego.

Szteker (pseudonim), *Na Wileńszczyźnie w latach wojny*

sygn. 550/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 6, data powstania nieznaną

(1939–1947). A. był z urodzenia wilnianinem. Wybuch wojny zastał go w okolicach Miednik Królewskich. Skierowanie przez władze litewskie do pracy w rolnictwie. Szybka ucieczka z okolic Kiejdan. Po wkroczeniu wojsk radzieckich ukrywa się w obawie przed aresztowaniem. W czasie okupacji niemieckiej wyrabia sobie fałszywe dokumenty. Przyłącza się do podziemia, zajmuje się kolportażem prasy. Zagrożony aresztowaniem wstępuje do oddziału partyzanckiego, części V Brygady AK. Aprowizacja kosztem litewskich chłopów. Szczegóły codziennego bytowania partyzantów. W lutym 1944 r. potyczki z partyzantką radziecką w okolicach Świra. Pozytywny stosunek Białorusinów do polskich partyzantów. Udział w operacji „Ostra Brama”. Rozbrojenie. Ucieczka z obozu w Miednikach. Zaangażowanie się w konspirację antyradziecką. Wyjazd na zachód. Ujawnienie się w marcu 1947 r.

Szumer Danuta, *Wiersze obozowe*

sygn. 623/s

maszynopis, kserokopia, ss. 38, po 1946

Liczne wiersze a., lwowianki, która w drugiej połowie lat 40. przebywała w więzieniach i obozach na terenie ZSRR.

Szwabo Maria, *bez tytułu*

sygn. 551/s

maszynopis, ss. 13, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Szyłobryt Józef, bez tytułu

sygn. 552/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 3, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Szymczuk Władysława, Tragedia ludzi i pies Cygan

sygn. 553/s

maszynopis, kserokopia, ss. 11, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Szymczyk Anna, bez tytułu

sygn. 549/s

maszynopis, kserokopia, ss. 43 oraz dodatki z listami nazwisk i uzupełnieniami, 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Szymkiewicz Antoni, bez tytułu

sygn. 554/s

maszynopis, kserokopia, ss. 12, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Ścilba Anna, bez tytułu

sygn. 555/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 8, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Śliwińska Aleksandra, bez tytułu

sygn. 556/s

maszynopis, kserokopia, ss. 9, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Świerzewski Witold, bez tytułu

sygn. 584/s

maszynopis, kserokopia, ss. 31, przed 1988

(1939–1944). A., ur. 1913, był prawnikiem, działaczem endecji, oficerem rezerwy. Po kampanii wrześniowej został internowany na Litwie. Uciekł w grudniu 1939 r.

Zaangażował się w tworzenie struktur konspiracyjnych na Wileńszczyźnie. Relacjonuje atmosferę, początkowe spory personalne, ale też decyzję budowy wspólnego polskiego podziemia. A. zostaje członkiem Rady Komendy Okręgu Wileńskiego jako przedstawiciel SN. Zajęcie Litwy przez ZSRR, pogorszenie warunków działalności, aresztowania. Odbudowa organizacji po wkroczeniu Niemców. Problem folksdojczy. Aresztowania a. pod koniec 1943 r. Zwolniony w kwietniu 1944 r. Wyjechał do Warszawy w obawie przed ponownym aresztowaniem.

Świetlikowski Paweł, Garnizon wileńskiego okręgu AK

sygn. 581/s

maszynopis, kserokopia, ss. 20, 1988

(1939–1944). A., oficer WP, od listopada 1939 r. uczestniczył w budowie struktur konspiracyjnych w Wilnie. Opisuje budowę organizacji w dzielnicy B, szkolenia łączniczek i służb medycznych, tajnego nauczania. Przedstawia obsadę stanowisk dowódczych. Relacjonuje udział jednostki AK dzielnicy B w walkach o miasto w lipcu 1944 r. oraz rozbrojenie przez NKWD. A. uciekł z kolumny jenieckiej i uniknął wywiezienia do obozu.

Trapszo Piotr, bez tytułu

sygn. 558/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 8, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Tumiłowicz Jan, Dokumenty zesłańcze

sygn. 667/s

fotokopie, kserokopie, ss. 30, po 1939

Teczka zawiera zdjęcia ze zsyłki w Kazachstanie rodziny Tumiłowiczów oraz liczne dokumenty. Rodzinę deportowano 13 kwietnia 1940 r.

Walankiewicz Eugenia, Pojechałam do Omska

sygn. 583/s

maszynopis, kserokopia, ss. 5, 1990–1991

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Wawrzyńczyk Stanisław, Wspomnienia

sygn. 582/s

maszynopis, kserokopia, ss. 12, po 1988

(1939–1945). A., młody pracownik uniwersytetu, od jesieni 1939 r. uczestniczył w młodzieżowej konspiracji w Wilnie. Opis początków działalności, zmian po wkroczeniu do miasta bolszewików. Kilkumiesięczne aresztowanie. Zwolniony przed wkroczeniem Niemców. Odtworzenie działalności konspiracyjnej, spotkania z dowódcą okręgu Krzyżanowskim ps. Wilk. Zagrożony aresztowaniem zostaje wysłany na Nowogródzczyznę. Działalność w Biurze

Informacji i Propagandy AK, wydawanie podziemnych gazet. Opis sytuacji na Nowogródzczyźnie, relacji z partyzantką radziecką i Niemcami. Krytyczne uwagi pod adresem dowódcy okręgu, Prawdzica-Szlaskiego. Opis działalności mjra Kotwicza, różnych osobistych animozji oficerów.

Waygart Janina, bez tytułu

sygn. 617/s

rękopis, kserokopia, ss. 144, data powstania nieznana

(1941–1954). A. została deportowana wraz z mężem w czerwcu 1941 r. z Przemysła. Dokładny opis podróży do Tomska, choroba a. w trakcie transportu. Dalsza podróż barką Obem i dopływami. Osada w tajdze w Narymskim Kraju. Unikanie pracy w kołchozie, złe stosunki z przewodniczącym. Praca przy szyciu worków, ciężkie warunki bytowe. Po ogłoszeniu amnestii przenosiny do większej osady. Dobre kontakty z miejscowymi, refleksje o egzystencji w ZSRR. Bardzo ciężka zima 1941/1942. Mąż a. zostaje polskim mężem zaufania. Kłótnie między Polakami z powodu sposobu rozdawania pomocy. W lutym 1942 r. przyjazd wysłannika polskiej ambasady. Odprawa mężów zaufania w Nowosybirsku latem 1942 r. Aresztowanie męża w lutym 1943 r. Widzenie z mężem w więzieniu. Złe stosunki z polskimi zesłańcami. Skazanie męża na 10 lat za szpiegostwo. Walka a. o przeżycie, troska o męża, wysyłanie paczek do obozu. W maju 1944 r. pierwszy list od męża z obozu w Mariińsku, obl. Kemerow. Latem 1944 r. przesiedlenie do obl. Woroneż. Osiedlenie w sowchozie. Ogromny nakład sił na podtrzymanie korespondencji z mężem, wysyłka paczek. Nawiązanie korespondencji z rodziną. Kolejne Boże Narodzenie na wygnaniu. A. zostaje sekretarką koła ZPP, prowadzi lekcje dla polskich dzieci. Uprawa ogrodu. Obchody świąt majowych 1945 r. Wieści o rychłej repatriacji, zły stan psychiczny a., prośby męża, by a. wyjechała do Polski. Repatriacja do kraju w maju 1946 r. Spotkanie z rodziną w Przemysłu. Zerwanie kontaktu z mężem na długie lata. Powrót męża w 1954 r.

Widła Tadeusz, Zbudziłem się rano i zobaczyłem...

sygn. 574/s

maszynopis, kserokopia, ss. 8, kserokopie dokumentów, 1991

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Wierzbicka Maria, bez tytułu

sygn. 575/s

maszynopis, kserokopia, ss. 8, 1988

(1939–1941). A. relacjonuje wydarzenia w Borysławiu, sytuację w szkołach, represje dotyczące znajomych. Po wybuchu wojny radziecko-niemieckiej wymordowano więźniów w więzieniu. Sprowokowany przez Niemców pogrom Żydów w mieście. A. pracowała w bibliotece w Instytucie Geologicznym. Plagiatowanie dzieł polskich geologów przez nowy personel.

Więski Bogusław, Pamiętnik Róży

sygn. 626/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 18, 1949

(1949). A. z rodziną mieszkała na Wileńszczyźnie. Zostali deportowani w marcu 1949 r. Pisała pamiętnik w czasie podróży na zesłanie i tuż po przybyciu. Teczka zawiera zapisy od

marca do maja 1949 r. Długa podróż. Osiedlenie w posiołku nad Angarą. Praca w biurze kołchozu. Informacja z NKWD, że przysłano ich tu na wieczne osiedlenie. Młodzieńcze przyjaźnie, sposoby spędzania wolnego czasu.

Wigierski Mirosław, bez tytułu

sygn. 655/s

maszynopis, kserokopia, ss. 125, przed 1991

Wspomnienia te ukazały się drukiem pt. *Ze Lwowa na Kołymę* we Wrocławiu 1998 r.

Wilimberg-Fruń Teodora, Siłaczka na zesłaniu

sygn. 53/s

maszynopis, kserokopia, ss. 10, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>, relacja opisana pod nazwiskiem Fruń-Wilimberg).

Wilżys Edward, bez tytułu

sygn. 571/s

maszynopis, kserokopia, ss. 6, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Winnicki Jan, Czy zobaczę jeszcze mój rodzinny dom

sygn. 674/s

maszynopis, kserokopia, ss. 110, 1992

(1925–1946), A., ur. 1927, mieszkał we wsi Dobrzanica w powiecie Przemysłany (woj. tarnopolskie). Ojciec nabył gospodarstwo od kolonisty. Pogorszenie stosunków z ukraińskimi sąsiadami po wybuchu wojny. Deportacja z całą rodziną 10 lutego 1940 r. Szczegółowy opis wywózki z domu, podróży na wschód. Przybycie do Krasnojarskiego Kraju. Dalsza podróż saniami. Posiołek w tajdze o nazwie Gribanowa. Ciężkie warunki egzystencji, głodowanie, mimo wyczerpanej pracy dorosłych i dzieci na wyrębie. Szerzenie się rozmaitych chorób. Śmierć najmłodszego brata po kilku tygodniach pobytu, choroba matki. Sadystyczny komendant prześladowający zesłańców i molestujący kobiety. Wiosną a. pracuje przy naprawie drogi. Różne sposoby walki z głodem. Zgony z wyczerpania, chorób i zimna. Choroba ojca, umieszczenie w szpitalu. Jedyne ratunkiem dla reszty rodziny są rzadkie paczki od krewnych. Śmierć młodszej siostry po długich cierpieniach. Rozpacz i bezradność ojca. Po amnestii wyjazd rodziny z posiołka po pożegnaniu się z grobami bliskich. Pobyt w Ałzamaju, praca w tartaku. Schorowany ojciec zostaje pastuchem, potem stróżem. A. zapada na malarię. Pomoc materialna z polskiej ambasady. Śmierć ojca w drodze do szpitala. Wiosną 1943 r. a. z matką skierowano znów do leśnego posiołka. Praca przy pozyskiwaniu żywic. W 1943 r. mobilizacja mężczyzn do I Dyw. Założenie ogrodu. Pogorszenie egzystencji zimą 1943 r. Znajomość z rodziną tatarską. W początkach 1944 r. wezwanie z wojenkomatu na ćwiczenia wojskowe polegające na rąbaniu drzewa. Strach, czy matka pozbawiona opieki i żywności przeżyje. Choroba matki, sąd skazuje ją za uchylanie się od pracy na rok więzienia w zawieszaniu. Pod koniec 1944 r. ucieczka z posiołka do sowchozu w pobliżu Niżnieudińska. Sprowadzenie matki, lepsze

warunki bytowe. Koniec wojny i nadzieje na powrót. Pogarszanie się zdrowia matki. W kwietniu 1946 r. wyjazd do Polski. Śmierć matki podczas transportu. Została pochowana w Omsku. Rozwiązanie transportu w Poznaniu w maju 1946 r. Najęcie się do pracy w gospodarstwie rolnym w okolicach Trzemeszna. Do wspomnień dołączono wykaz rodzin i osób deportowanych ze wsi Dobrzanica wraz z informacjami o ich losie.

Wspomnienia te są dostępne także w internecie pod adresem: <http://www.bractwo1986.republika.pl/winnicki.html>.

Witrylak Henryk, bez tytułu

sygn. 572/s

maszynopis, kserokopia, ss. 7, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Wojciechowski Józef, bez tytułu

sygn. 580/s

maszynopis, kserokopia, ss. 68, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Wojtkiewicz Huberta, bez tytułu

sygn. 619/s

maszynopis, kserokopia, ss. 12, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Wojtyło Roman, bez tytułu

sygn. 559/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 3, prawdopodobnie 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Worhacz Mirosław, Kwestia narodowościowa w Kościele prawosławnym w Polsce w latach 1924–1935

sygn. 646/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 134, po 1990

Maszynopis pracy magisterskiej obronionej na Uniwersytecie Wrocławskim. Praca składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym a. przedstawił stan majątkowy i organizacyjno-prawny Kościoła prawosławnego po 1918 r. Następnie przedstawił ruch ukraiński i problem białoruski w tym Kościele. W ostatnim zanalizował stanowisko episkopatu prawosławnego i władz państwowych wobec ww. ruchów narodowościowych w Kościele prawosławnym.

Woronowicz Stanisław, bez tytułu

sygn. 570/s

maszynopis, kserokopia, ss. 21, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Wójcicka Teresa, Relacja

sygn. 560/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 5, 1990

(1939–1946). A., ur. 1930, była córką osadnika wojskowego w Jarosławiczach na Wołyniu. Rabunki i napady po 17 września 1939 r. Wywózka 10 lutego 1940 r. wraz z rodzicami i pięciorgiem rodzeństwa. Po miesięcznej podróży przybycie do Kotłasu. Osiedlenie w posesiołku w Kozminie. Ojciec skierowany do pracy w tajdze, a matka w kołchozie. Śmierć ojca w 1941 r. Wyjazd reszty rodziny na południe. Śmierć dwóch siostr w Uzbekistanie. Matka oddaje a. i brata do polskiego domu dziecka. Śmierć dwóch starszych siostr, a w 1945 r. matki. Powrót do Polski z innymi sierotami w 1946 r.

Wygoda Aldona, Tatusiu, nie idź do wojska

sygn. 569/s

maszynopis, kserokopia, ss. 10, 1991

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Wysoczańska Janina, Relacja za lata 1939–1956

sygn. 561/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 159, załączono plany miejscowości i obozu, data powstania nieznana

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Zablocki Alfred, bez tytułu

sygn. 566/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 11, 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Zacharek Janina, Wspomnienia 1941–1946

sygn. 680/s

maszynopis, kserokopia, ss. 16, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Zagrodny Daniela, bez tytułu

sygn. 628/s

maszynopis, kserokopia, ss. 2, 1991

Dwa krótkie świadectwa dotyczące represji radzieckich w Łomży w latach 1939–1941.

Zaleski Witold, Syberia. Altajski Kraj

sygn. 562/s

maszynopis, ss. 7, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Zaloga Anna, bez tytułu

sygn. 563/s

rękopis, ss. 6, po 1988

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Zaniewska Romualda, Wspomnienia

sygn. 610/s

rękopis, kserokopia, ss. 17, początek lat 90.

(1941–1947). A., lat 16, została deportowana z rodzicami w czerwcu 1941 r. Umieszczeni w posesji w tajdze nad rzeką Ob. Głód, choroby. Śmierć ojca w 1943 r. Śmierć matki w 1944 r. Silna wiara pomaga a. przetrwać. Nielegalny powrót po wojnie do rodzinnych stron nad Świsłoczą. Ukrywanie się. Zamążpójście i wyjazd do Polski.

Zbiór wierszy zesłańczych

sygn. 624/s

maszynopis, kserokopia, ss. 114

Zbiór wierszy różnych autorów, opowiadających o zesłaniu i pobycie w obozie w ZSRR w latach 40. i 50. XX w.

Zdaniukiewicz Czesław, Wspomnienia C. Z. mieszkańca Wileńszczyzny

sygn. 565/s

maszynopis, kopia maszynowa, ss. 9, lata 70. XX w.

(1945–1953). A. był wilnianinem, żołnierzem podziemia, został aresztowany po ponownym zajęciu miasta przez wojska radzieckie. Wywózka do obozu w czerwcu 1945 r. Straszne warunki transportu, zgony w wagonach. Obóz przesyłowy w Wołogdzie. Pod koniec czerwca przyjazd do Workuty. Nadanie katorżniczych numerów, skierowanie do pracy w kopalni nr 25, potem nr 17. Opis baraków, warunków egzystencji, pracy i żywienia, stosunków między więźniami. Na początku 1948 r. po raz pierwszy dostał nową bieliznę. Wiosną 1948 r. przeniesienie do obozu przy kopalni Kapitałna w Workucie. Opowieści ukraińskich więźniów o mordowaniu „Lachów”. Wypadek a. w kopalni, poważne złamanie.

Żeltanowska Władysława, Relacja

sygn. 568/s

maszynopis, kserokopia, ss. 4, 1990

(1939–1979). A. (ur. 1922) była córką osadnika wojskowego, mieszkała z rodziną w Bosyrach w woj. tarnopolskim. Po wybuchu wojny napady ukraińskie na osadę. Ucieczka z domu do Usiacza ratuje rodzinie życie, reszta osadników zginęła. Deportacja 10 lutego 1940 r. do Barnału. Posiołek w tajdze. Szybka śmierć ojca. Praca na wyrębie. W 1942 wyjazd na południe do Uzbekistanu. Praca w kołchozie. Dramatyczny wypadek z barką na Morzu Aralskim w trakcie kolejnych przenosin. W 1945 r. przesiedlenie na Zaporozie. W początkach 1946 r. repatriacja. Osiedlenie się we Wrocławiu, poznanie męża, dezertera z armii radzieckiej. W 1959 r. wyjazd do ZSRR wraz z mężem. Kłopoty ze znalezieniem pracy. Wyjazd do Polski w 1979 r.

W zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie przechowywana jest druga, obszerniejsza relacja a. (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>, relacja zarejestrowana pod nazwiskiem: Żeltanowska Władysława).

Ziembicki Stanisław, Moskwa łzom nie wierzy

sygn. 567/s

maszynopis, kserokopia, ss. 8, 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>, relacja opisana pod nazwiskiem: Ziembicki Stanisław).

Ziemie Wschodnie Polski

sygn. 668/s

maszynopis, kserokopia, ss. 53, 1943

Opracowanie powstało w 1943 r. w Ministerstwie Prac Kongresowych polskiego rządu na uchodźstwie w Wielkiej Brytanii. W kolejnych rozdziałach ujęto w sposób syntetyczny takie zagadnienia, jak: historia tych obszarów, stosunki narodowościowe i wyznaniowe, stosunki polsko-radzieckie po 1921 r., polityka polskich władz na tym obszarze. Dołączono materiał statystyczny.

Ziółkowska Walentyna, Mój pamiętnik

sygn. 637/s

maszynopis, kserokopia, ss. 38, po 1984

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Zydzryń Wiktor, bez tytułu

sygn. 564/s

maszynopis, kserokopia, ss. 80, po 1979

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).

Żochowski Tadeusz, bez tytułu

sygn. 594/s

maszynopis, kserokopia, ss. 9, po 1990

Kserokopia relacji przechowywanej w zbiorach Ośrodka KARTA w Warszawie (szerzej zob. internetowa baza danych o zbiorach Archiwum Wschodniego: <http://karta.infogenia.pl/>).